

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W TORUNIU

PROGRAM EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA W Nadleśnictwie Szubin na lata 2024-2033

NADLEŚNICZY
Nadleśnictwa Szubin
Akceptuję:
inż. Grzegorz Gust

Nadleśniczy
Nadleśnictwa Szubin

Zatwierdzam

Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Toruniu

Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki i Leśnej
p. o. Dyrektora Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Toruniu

Bartosz Pewniak

Nadleśnictwo Szubin, 27.06.2023 r.

**Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin
obowiązujący w okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2033 r.**

Program powstał przy udziale „Komisji Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin na lata 2024-2033”, powołanej Decyzją Nadleśniczego Nadleśnictwa Szubin nr 11/2023 z dnia 31.03.2023, Zn. Spr. ZG.7161.11.2022, w której skład weszły następujące osoby:

1. Weronika Wróblewska - RDLP w Toruniu- Specjalista ds. edukacji przyrodniczo-leśnej
2. Jakub Sokołowski - Nadleśnictwo Szubin- przewodniczący
3. Beata Budziak - Szkoła Podstawowa im. Ziemi Pałuckiej w Królikowie
4. Emilia Hilscher - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Szubinie
5. Albin Łakomy - Łabiszyński Dom Kultury
6. Agnieszka Tulińska - Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Rynarzewie

Spis treści

Wprowadzenie. Podstawy prawne „Programu edukacji leśnej społeczeństwa”	4
1a. Definicja edukacji ekologicznej i leśnej	4
1B. Podstawy prawne „Programu edukacji leśnej społeczeństwa”	4
1c. Cele edukacji leśnej społeczeństwa	5
1A. Podsumowanie działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Szubin za lata 2014-2023...	5
2a. Ustalenia z I posiedzenia Komisji programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin	11
2b. Ustalenia z II posiedzenia Komisji programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin	12
3. Charakterystyka naturalnych walorów edukacyjnych nadleśnictwa	13
4. Obiekty edukacji leśnej Nadleśnictwa Szubin	15
5. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Szubin	18
6. Partnerzy w edukacji leśnej społeczeństwa	18
7. Wydawnictwa edukacyjne o Nadleśnictwie Szubin	18
8. Regulamin zajęć edukacyjnych w Nadleśnictwie Szubin	19
9. Plany roczne działalności edukacyjnej nadleśnictwa	23
10. Sprawozdania roczne z działalności edukacyjnej	24

Wprowadzenie. Podstawy prawne „Programu edukacji leśnej społeczeństwa”

1a. Definicja edukacji ekologicznej i leśnej

„Edukacją nazywamy proces nauczania i wychowania, czyli celowe oddziaływanie na człowieka dla kształtowania jego świadomości. Jeżeli celem edukacji jest kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa (*dzieci, młodzieży i dorosłych*), to możemy mówić o edukacji ekologicznej. Gdy w procesie psychologiczno-pedagogicznym zajmujemy się wybranymi elementami środowiska, jakimi są ekosystemy leśne, to możemy mówić o edukacji leśnej. Edukacja leśna (*nazywana również przyrodniczo-leśną, ekologiczno-leśną*), jest składową częścią szeroko rozumianej edukacji ekologicznej.”

Prof. Andrzej Grzywacz (2001)

1b. Podstawy prawne „Programu edukacji leśnej społeczeństwa”

Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin został utworzony na podstawie:

- Zarządzenie nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 9 maja 2003 r. w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych wprowadzające w życie dokument o nazwie „Kierunki edukacji leśnej w Lasach Państwowych” oraz „Wytyczne do tworzenia programu edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie”,
- „Polityka leśna państwa” (Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, marzec 1997r.),
- „Polityka ekologiczna państwa 2030” (Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 w sprawie przyjęcia „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej”.

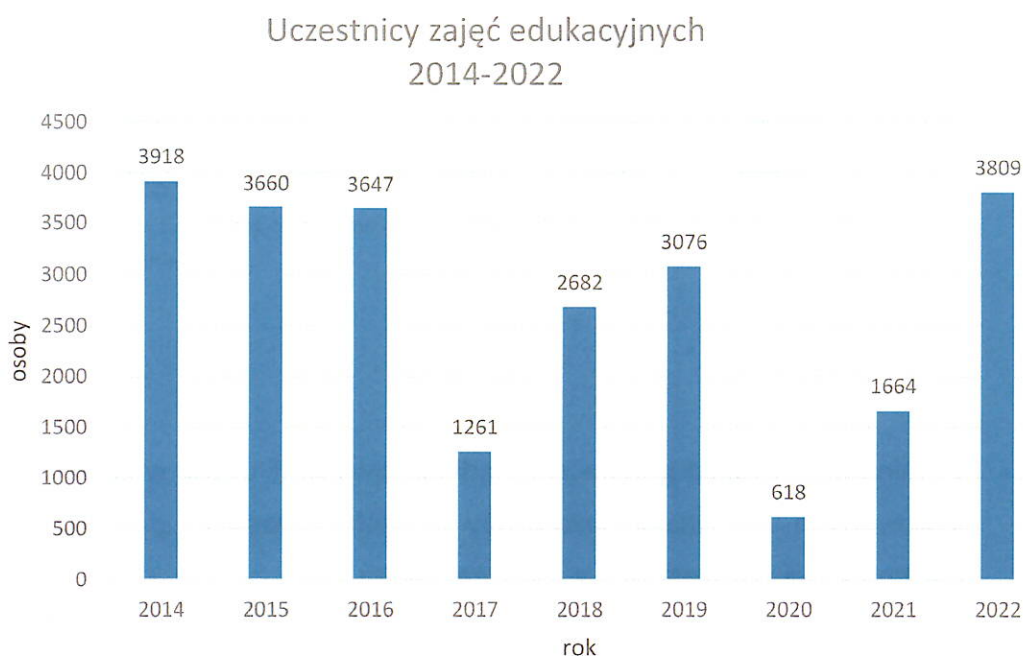
1c. Cele edukacji leśnej społeczeństwa

- stałe podnoszenie poziomu świadomości społeczeństwa w odniesieniu do problemów jak i możliwych rozwiązań w dziedzinie ochrony i kształtowania szeroko rozumianych zasobów leśnych,
- budowanie podstaw w pełni świadomego i aktywnego uczestnictwa jednostek (*dzieci, młodzieży i dorosłych*) w ochronie ekosystemów leśnych,
- upowszechnienie wiedzy o mądrym, racjonalnym korzystaniu z wielorakich dóbr i pożytków, które dostarcza las,
- budowa zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników,
- wskazanie zasad dostępności lasów i ich roli dla społeczeństwa

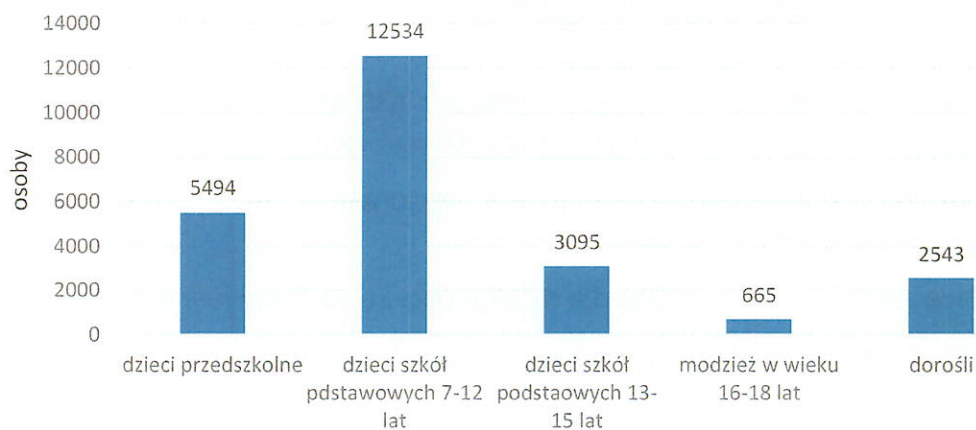
1A. Podsumowanie działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Szubin za lata 2014-2023

Działalność edukacyjna Nadleśnictwa Szubin prowadzona była przez ostatnie 10-lecie w oparciu o „Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin na lata 2014-2023”, zatwierdzony przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu.

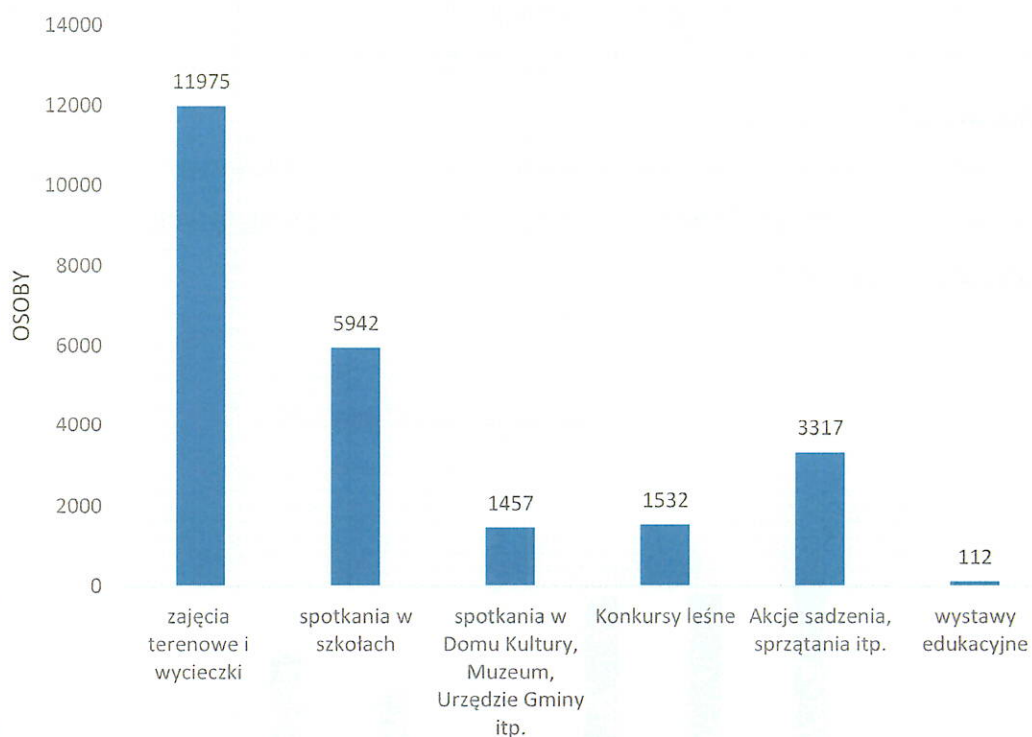
Na podstawie poniższych wykresów wynika, że głównymi odbiorcami realizowanej edukacji przyrodniczo-leśnej są dzieci ze szkół podstawowych i przedszkoli z terenu Nadleśnictwa Szubin.

Uczestnicy zajęć edukacyjnych w latach 2014-2022 z podziałem na grupy wiekowe

Podział na formy edukacji w latach 2014-2022

- W minionym okresie pracownicy nadleśnictwa brali udział w zajęciach edukacyjnych kierowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych z terenu nadleśnictwa i miejscowości graniczących z nadleśnictwem.

Zajęcia edukacyjne w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy im. dr. Juliana Gerpe w Łabiszynie fot. G. Błaszkwicz

Zjęcia edukacyjne na Kuniej Łączce fot. P. Dobies

- Nadleśnictwo brało udział w różnego rodzaju formach zajęć edukacyjnych, takich jak konkursy i turnieje organizowane przez szkoły, realizowano „akcje sadzenia lasu” oraz „akcje sprzątania świata”.

Akcja sadzenia lasu w L. Załachowo fot. P. Dobies

- Realizowano konkurs: „Leśne Impresje”- celem, którego jest popularyzacja walorów przyrodniczych naszego regionu, rozpoznawanie gatunków roślin i zwierząt oraz dostrzeżenie piękna i różnorodności świata przyrody.

Rozdanie nagród na konkursie „Leśne Impresje” fot. P. Dobies

- Uczestniczono na Targach Turystyczno–Ogrodniczych w Minikowie, festynach gminnych i powiatowych, dniu dziecka.

Stoisko edukacyjne na festynie integracyjnym „Zielone serduszko” w Lubostroniu
fot. P. Dobies

- Nadleśnictwo współpracowało ze szkołami wyższymi, umożliwiając prowadzenie badań związanych z pracami magisterskimi i doktoranckimi,
- Współpracowano ze szkołami, stowarzyszeniami, domami kultury, ZHP itd.,
- Przekazywaliśmy sadzonki na przyszkolne ogródki,
- Prowadzona była edukacja leśna na trzech obiektach edukacyjnych,
- Zmodernizowaliśmy obiekt edukacyjny Kunia Łączka oraz ścieżkę edukacyjną w Zielonowie,
- Przenieśliśmy i zmodernizowaliśmy obiekt edukacyjny Leśny Kącik Edukacyjny,
- Wzbogaciliśmy miejsca postoju pojazdów o tablice edukacyjne.

Zajęcia edukacyjne na miejscu postoju pojazdów w L. Ustronie Fot. Pantery Szubin

2a. Ustalenia z I posiedzenia Komisji programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin

KOMISJA W SKŁADZIE:

1. Weronika Wróblewska - RDLP w Toruniu- Specjalista ds. edukacji przyrodniczo-leśnej
2. Jakub Sokołowski - Nadleśnictwo Szubin- przewodniczący
3. Emilia Hilscher - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Szubinie
4. Albin Łakomy - Łabiszyński Dom Kultury
5. Agnieszka Tulińska - Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Rynarzewie

Na posiedzeniu w dniu 29.05.2023 roku przedstawiono poniższe propozycje do ujęcia w Programie edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin.

- Uzupełnienie infrastruktury edukacyjnej o ścieżkę edukacyjną na odcinku szlaku nordic walking przebiegającej przez Leśnictwo Łabiszyn i Gąbin. Wykonanie tablic edukacyjnych wkomponowanych w przekrój rozwojowy lasu i formy gospodarowania w lasach.
- Uwzględnienie tablic edukacyjnych o tematyce przyrodniczej przy szkołach angażujących się w tematykę leśną.
- Stworzenie programów i quizów interaktywnych na zajęcia szkolne współpracujące z oprogramowaniem szkół.
- Przeniesienie konkursów m.in. „Leśne Impresje” na semestr jesienny.
- Zaangażowanie szkół średnich w akcje realizowane przez nadleśnictwo m.in. sadzenie lasu.
- Wykorzystanie prostego przekazu w postaci infografik, zwiększenie zasięgu realizowanych akcji w propagowanie wiedzy przyrodniczej.

2b. Ustalenia z II posiedzenia Komisji programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin

KOMISJA W SKŁADZIE:

1. Weronika Wróblewska - RDLP w Toruniu- Specjalista ds. edukacji przyrodniczo-leśnej
2. Jakub Sokołowski - Nadleśnictwo Szubin- przewodniczący
3. Emilia Hilscher - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Władysława Broniewskiego w Szubinie
4. Albin Łakomy - Łabiszyński Dom Kultury
5. Agnieszka Tulińska - Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Rynarzewie

Na II posiedzeniu w dniu 27.06.2023 roku zatwierdzono poniższe propozycje do ujęcia w Programie edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Szubin.

1. Program edukacji leśnej, ze względu na istniejące zapotrzebowanie i infrastrukturę skierowany będzie przede wszystkim do dzieci, młodzieży i nauczycieli lokalnych szkół.
2. Edukacja leśna społeczeństwa prowadzona będzie na bazie naturalnych walorów przyrodniczych Nadleśnictwa w oparciu o istniejącą bazę edukacyjną oraz instytucji współpracujących. Za podstawowy element edukacyjny należy przyjąć sam las.
3. Zakres edukacji obejmie podnoszenie świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa powiązaną rolą lasów w aspekcie społecznym, ekonomicznym i ekologicznymi.
4. Ujęcie lasów o zwiększonej funkcji społecznej w zasięgu Nadleśnictwa Szubin w program edukacyjny.
5. Utrzymanie współpracy z partnerami w działaniach edukacyjnych Nadleśnictwa: szkołami, gminami, kołami zainteresowań ekologicznych i Zespołem Pałacowo – Parkowym w Lubostroniu.
6. Udział i współuczestnictwo w imprezach, konkursach i akcjach organizowanych na terenie Nadleśnictwa Szubin przez inne podmioty działające na polu edukacji ekologicznej.
7. Uwzględnienie w zajęciach zmian klimatu i powstających zjawisk atmosferycznych wpływających na lasy i prowadzone w nich działania.
8. Rozbudowywanie wzorców zachowań u dzieci i młodzieży, kształtowanie postaw, wartości i przekonań społeczeństwa, uwzględniających troskę o jakość środowiska.
9. Kontynuacja spotkań w szkołach, na których przybliżana będzie tematyka leśna oraz praca leśnika.
10. Wzmożenie komunikacji ze społeczeństwem w zakresie użytkowania zasobów leśnych.

3. Charakterystyka naturalnych walorów edukacyjnych nadleśnictwa

Nadleśnictwo Szubin jest jednym z 27 nadleśnictw funkcjonujących w strukturach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Nadleśnictwo położone jest w województwie kujawsko – pomorskim, na terenie gmin: Barcin, Kcynia, Łabiszyn, Mrocza, Nakło, Sadki, Szubin, Żnin oraz w województwie wielkopolskim na terenie gmin: Gołańcz, Wapno, Wyrzysk, Łobżenica. Łączna powierzchnia Nadleśnictwa Szubin wynosi – 25 602,16 ha.

W przeważającej części nadleśnictwa występują gleby bielcowe i rdzawe wpływające na dominację drzewostanów sosnowych.

Dziewicza Góra przy siedzibie Nadleśnictwa fot. M. Skrzypczak

W Lasach nadleśnictwa znajdziemy kilkanaście szlaków turystycznych, 19 miejsc postoju pojazdów oraz 2 miejsca odpoczynku. Dla aktywnych czeka Zielony Punkt Kontrolny w Leśnictwie Studzienki, a dla turystów pragnących przeżyć niepowtarzalne chwile 1640 ha obszaru „Zanocuj w lesie”. Okolica przyciąga nie tylko ze względu na obecność przyrody. Pobyt w tych stronach daje możliwości zwiedzania takich pereł architektury jak pałac w Lubostroniu czy późno klasycystyczny, niszczący obecnie pałac w Samostrzelu oraz romantyczne ruiny zamku Sędziwoja w Szubinie.

Położenie Nadleśnictwa w Dolinie Noteci pozwala na odkrywanie unikatowej przyrody w skali Polski. Zanurzając się w las, możemy wsłuchiwać się w wycie jeszcze do niedawna rzadkich wilków, obserwować krążące na niebie bieliki, bociany czarne i kanie rude. Przechodząc obok młodników dojrzymy uszkodzone nowe pokolenie lasu, będące efektem jeleni, saren oraz łosi. A przy odrobinie szczęścia dojrzymy tropy zapuszczającego się w nasze lasy rysia.

Młode bieliki w L. Wieszki fot. P. Dobies

Wyjątkowe położenie odzwierciedlają liczby:

- 3 Rezerваты (Grocholin, Ostrów koło Pszczółczyna, Borek) pow. 163,86 ha
- ponad 20 stref ochrony ptaków (bielik, bocian czarny, kania ruda)
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu: Nadnotecki, Jezior Żędowskich - łączna pow. 1513,36 ha
- 49 pomników przyrody (20 pojedynczych drzew, 19 grup drzew, 2 aleje, 2 stanowiska dokumentacyjne)
- 21 użytków ekologicznych pow. 108,60 ha
- 1 Obszar Natura 2000 Dyrektywa Ptasia: Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego pow. 691,05 ha
- 6 Obszarów Natura 2000 Dyrektywa Siedliskowa (Dolina Noteci, Równina Szubińsko-Łabiszyńska, Lisi Kąt, Łąki Trzęślicowe w Foluszu, Solniska Szubińskie, Ostoja Barcińsko-Gąsawska) pow. 1522,34 ha

4. Obiekty edukacji leśnej Nadleśnictwa Szubin

Nadleśnictwo posiada następujące obiekty edukacji leśnej:

- Ścieżka z wiatą edukacyjną „Zielonowo” w Leśnictwie Kowalewo
 - ▀ obiekt przeznaczony dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - ▀ ogólnodostępny,
 - ▀ możliwość realizacji m.in. tematów (przekrój struktury wiekowej lasu, gospodarczy drzewostan nasienny, schronienia zwierząt),
 - ▀ posiada infrastrukturę sanitarną, prąd

Fot. Wiata edukacyjna

Fot. Tablice na ścieżce edukacyjnej

- Obiekt edukacyjny „Kunia Łączka” przy nadleśnictwie
 - ▀ obiekt dla najmłodszych grup wiekowych,
 - ▀ dostępny po wcześniejszej rezerwacji,
 - ▀ możliwość realizacji m.in. tematów (ochrona przeciwpożarowa, ochrona przyrody, ochrona lasu)
 - ▀ posiada infrastrukturę sanitarną, prąd

Altana edukacyjna fot. P. Dobies

Punkt Alarmowo- Dyspozycyjny w Nadleśnictwie Fot. P. Dobies

- Leśny Kącik Edukacyjny w Leśnictwie Nakło
 - ▀ obiekt przeznaczony dla szkół podstawowych, średnich i dorosłych,
 - ▀ dostępny po wcześniejszej rezerwacji,
 - ▀ możliwość realizacji m.in. tematów (odnowienie lasu, budowa warstwowa lasu, zwierzęta leśne, praca leśnika, budowa drzewa)

Tablice edukacyjne z miejscem na ognisko fot. H. Mikołajewski

Wiata edukacyjna fot. H. Mikołajewski

5. Obiekty edukacji przyrodniczej innych podmiotów znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Szubin

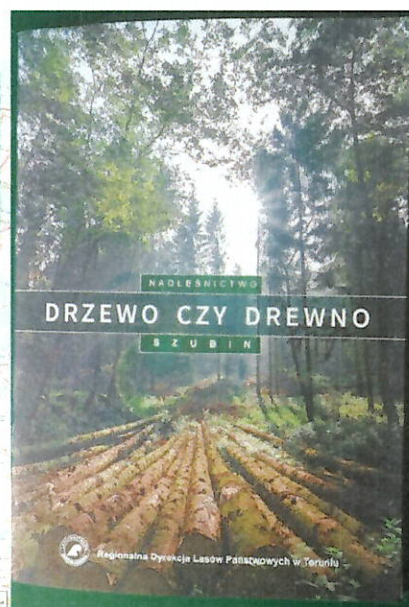
- Przyrodnicza ścieżka edukacyjna „Folusz Koło Szubina”

6. Partnerzy w edukacji leśnej społeczeństwa

- przedszkola, szkoły podstawowe i szkoły średnie,
- szkoły specjalne,
- ośrodki szkolno-wychowawcze,
- uczelnie wyższe,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- biblioteki, domy kultury,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Policja, Straż Pożarna, Zakład Karny,
- Lokalne media: prasa, radio, telewizja,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze,
- Pałac Lubostroń,

7. Wydawnictwa edukacyjne o Nadleśnictwie Szubin

- Folder „Drzewo czy Drewno” – Wydawnictwo „FOREST” 2017 r.
- Mapa Turystyczna -Wydawnictwo „Borium” 2021 r.

8.Regulamin zajęć edukacyjnych w Nadleśnictwie Szubin

Regulamin zajęć edukacyjnych został wprowadzony Zarządzeniem nr 54/2019 Nadleśniczego Nadleśnictwa Szubin z dnia 18/11/2019 w sprawie organizacji na terenie Nadleśnictwa Szubin zajęć edukacyjnych. Ewentualne zmiany w regulaminie będą wprowadzane zarządzeniem nadleśniczego, a uaktualniony regulamin zamieszczony na stronie internetowej.

Regulamin jest zamieszczony na stronie internetowej nadleśnictwa w zakładce „Edukacja”. Przed przystąpieniem do zajęć, opiekunowie grupy zapoznają się z regulaminem oraz podpisują oświadczenie o zapoznaniu się i akceptacji treści regulaminu.

REGULAMIN KORZYSTANIA Z ZAJĘĆ Z ZAKRESU EDUKACJI PRZYRODNICZO-LEŚNEJ W NADLEŚNICTWIE SZUBIN

-
1. Edukacja prowadzona przez Nadleśnictwo Szubin, zwane w dalszej części regulaminu „Nadleśnictwem” jest bezpłatna.
 2. Uczestnikami zajęć z edukacji przyrodniczo – leśnej w Nadleśnictwie są grupy zorganizowane, głównie w wieku przedszkolnym i szkolnym.
 3. Grupy zgłaszane są przez placówki oświatowe, opiekuńczo – wychowawcze oraz organizacje nieprowadzące działalności zarobkowej w zakresie turystyki.
 4. Grupy mogą uczestniczyć w zajęciach w ramach jednego lub kilku jednocześnie bloków tematycznych: zajęcia na ścieżce dydaktycznej, zajęcia prowadzone w terenie.
 5. Zajęcia odbywają się w dni powszednie od 8:00 do 14:00 po uprzednim zgłoszeniu.
 6. Zajęcia edukacyjne, w zakresie merytorycznym, prowadzone są przez pracownika nadleśnictwa.
 7. **Pracownicy prowadzący zajęcia z zakresu edukacji przyrodniczo-leśnej podczas zajęć nie sprawują opieki pedagogicznej ani nie odpowiadają za nadzór wychowawczy nad uczestnikami.**
 8. Opiekę nad grupą sprawują nauczyciele – opiekunowie, wskazani na karcie zgłoszeniowej, którzy odpowiadają także za dyscyplinę i bezpieczeństwo uczestników zajęć.
 9. Nadleśnictwo określa wielkość grupy uczestników w zajęciach edukacyjnych. Na 1 osobę prowadzącą zajęcia edukacyjne w Nadleśnictwie przypada maksymalnie 15 osób wraz z opiekunem. W wyjątkowych sytuacjach istnieje możliwość uzgodnienia liczby osób biorących udział w zajęciach z osobą odpowiedzialną za edukację przyrodniczo-leśną w Nadleśnictwie.
 10. Program zajęć jest uzgadniany telefonicznie z prowadzącym – upoważnionym przedstawicielem nadleśnictwa na etapie zgłoszenia grupy, w oparciu

o bieżące możliwości organizacyjne i warunki pogodowe, a następnie potwierdzany na karcie zgłoszeniowej.

- 11. Uczestnictwo w zajęciach jest możliwe po dokonaniu uprzedniej rezerwacji osobiście lub telefonicznie pod numerem (792 548 888) oraz przesłanie faxem, (+48 52 391 03 37) pocztą elektroniczną (szubin@torun.lasy.gov.pl), pocztą tradycyjną (na adres: Nadleśnictwo Szubin, Szubin Wieś 52, 89-200 Szubin) lub w inny skuteczny sposób wypełnionej, podpisanej karty zgłoszeniowej nie później niż 7 dni przed planowanym terminem przyjazdu.**
12. Jednostka zgłaszająca jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić nadleśnictwo o rezygnacji z rezerwacji.
13. Wprowadzenie zakazu wstępu do lasu Zarządzeniem Nadleśniczego Nadleśnictwa Szubin (ogłoszone m.in. na stronie internetowej nadleśnictwa), z tytułu klęski żywiołowej, czy zagrożenia pożarowego automatycznie odwołuje realizację, o czym nadleśnictwo niezwłocznie powiadamia zainteresowaną placówkę.
14. Przedstawiciel nadleśnictwa ma prawo odmówić prowadzenia zajęć w przypadku nagannego zachowania grupy, niezgodnego ze zgłoszeniem stanu osobowego opiekunów lub liczby podopiecznych oraz niesprzyjających warunków atmosferycznych. W takim przypadku nadleśnictwo nie bierze odpowiedzialności za koszty poniesione przez jednostkę zgłaszającą.
15. Jednostka zgłaszająca jest zobowiązana do powiadomienia uczestników i ich rodziców/ opiekunów o naturalnych zagrożeniach wynikających z przebywania na terenach leśnych, w szczególności:
 - o możliwości ukąszenia przez owady, kleszcze, czy żmije, kontaktu z roślinami parzącymi itp.;
 - o zagrożeniu z tytułu poruszania się na terenach leśnych (zagrożenie ze strony spadających gałęzi, możliwość potknięć czy poślizgnięć na nierównościach terenu itp.);
 - o zagrożeniach z tytułu samowolnego oddalenia się od grupy w terenie leśnym (możliwość zabłądzenia);
 - o zagrożeniach z tytułu maszyn w ruchu (pojazdy transportowe).
16. Jednostka zgłaszająca bierze odpowiedzialność za ewentualne następstwa zagrożeń, o których mowa w pkt. 15.
17. Opiekun grupy jest zobowiązany posiadać przy sobie podręczną apteczkę wyposażoną w środki pierwszej pomocy.

18. Za szkody wynikłe z winy uczestników zajęć, takie jak zniszczenie eksponatów, pomocy dydaktycznych, sprzętu audiowizualnego i innych będących wyposażeniem Nadleśnictwa oraz za szkody w infrastrukturze odpowiada materialnie opiekun grupy lub w przypadku osób dorosłych – sami uczestnicy.
19. Zabrania się uczestnictwa w zajęciach osobom w stanie po spożyciu alkoholu lub innych środków odurzających.
20. Uczestnikom zajęć zabrania się palenia tytoniu i spożywania napojów alkoholowych.
21. Opiekunowie grupy odpowiadają za:
 - a). strój uczestników dostosowany do warunków w jakich prowadzone będą zajęcia, zwłaszcza dotyczy to zajęć terenowych;
 - b). zachowanie uczestników zgodnie z wymaganiami BHP, w tym:
 - przestrzeganie zakazu spożywania posiłków podczas zajęć dydaktycznych,
 - przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i spożywania napojów alkoholowych,
 - przestrzeganie zakazu samowolnego lub niezgodnego z przeznaczeniem użytkowania pomocy dydaktycznych oraz obiektów edukacyjnych znajdujących się na terenie Nadleśnictwa,
 - przestrzegania zakazu niezgodnego z przeznaczeniem użytkowania obiektów edukacji terenowej,
 - przestrzeganie zakazu rozpalania ognisk bez wiedzy prowadzącego zajęcia,
 - przestrzeganie zakazu hałasowania i używania urządzeń powodujących nadmierny hałas,
 - śmiecenie i zanieczyszczanie terenu Nadleśnictwa;
 - c). poinformowanie prowadzącego przed rozpoczęciem zajęć o osobach uczulonych, chorych lub nie w pełni sprawnych;
 - d). przestrzeganie przez uczestników wskazówek prowadzącego zajęcia.
22. Nadleśnictwo nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne uszkodzenia środka transportu uczestników zajęć w terenie leśnym.
23. Opiekun grupy jest zobowiązany do zgłoszenia pracownikowi Nadleśnictwa przed wyjazdem grupy wszelkich zaistniałych podczas zajęć zdarzeń.
24. Nauczyciele (opiekunowie grup) mają możliwość samodzielnego przeprowadzenia zajęć korzystając z bazy edukacyjnej Nadleśnictwa po wcześniejszym uzgodnieniu z osobą odpowiedzialną za edukację przyrodniczo-leśną w Nadleśnictwie.
25. Obowiązkiem uczestników zajęć edukacyjnych jest odpowiednie zabezpieczenie pozostawionych rzeczy osobistych. Nadleśnictwo nie ponosi odpowiedzialności za straty wynikłe w tym zakresie.

8. Planowane przedsięwzięcia edukacyjne nadleśnictwa na lata 2024-2033.

1. Kontynuacja konkursu na temat lasu i leśnictwa pod nazwą „Leśne Impresje”.
2. Prowadzenie zajęć z młodzieżą w szkołach oraz w terenie.
3. Uczestnictwo w imprezach związanych z ekologią i ochroną przyrody – organizowanych przez szkoły oraz samorządy lokalne.
4. Współorganizowanie ze szkołami konkursów przyrodniczo – ekologicznych dla dzieci i młodzieży.
5. Utrzymanie i konserwacja istniejących obiektów edukacji leśnej.
6. Doposażenie w miarę potrzeb w/w obiektów.
7. Organizowanie i pomoc w prowadzeniu edukacji ekologicznej w szkołach.
8. Udział pracowników Nadleśnictwa w organizowanych szkoleniach z zakresu edukacji ekologicznej i ochrony przyrody.
9. Doposażenie ogródków botanicznych przy szkołach.
10. Kontynuacja akcji „Sprzątanie świata”
11. Kontynuacja wykorzystania stałych punktów edukacji ekologicznej w Zielonowie, Leśnym Kąciku Edukacyjnym i Kuniej Łączce.
12. Komunikacja ze społeczeństwem w zakresie realizowanych prac gospodarczych:
13. Współpraca ze szkołami w opracowaniu autorskich programów – lekcji edukacji ekologiczno – leśnej.
14. Współpraca z gminami na niwie edukacji ekologicznej.

9. Plany roczne działalności edukacyjnej nadleśnictwa

10. Sprawozdania roczne z działalności edukacyjnej